

ZAŁĄCZNIK 2. ZESTAWIENIE UWAG I OPINII ZGŁOSZONYCH DO PROJEKTU PROW 2014-2020 W TRAKCIE PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.

L.P.	Nazwa instytucji	Treść uwagi/propozycja zmian	Odpowiedź na uwagę/wniosek
1.	Główny Inspektor Sanitarny	Nie wnosi uwag	—
2.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	<p>W projekcie PROW dominują działania nakierowane na wzrost rentowności i konkurencyjności. Działania ukierunkowane na cele środowiskowe obejmują tylko 4 kategorie: zalesienia, działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi. W projekcie PROW nie wprowadzono działań leśno-środowiskowych, płatności dla obszarów Natura 2000, ani rekompensat z tytułu szkód wyrządzanych przez gatunki chronione w odniesieniu do gruntów rolnych.</p>	<p>PROW 2014-2020 ma budżet o 4 mld euro mniejszy niż PROW 2007-2013. W nowym PROW na działania środowiskowe zaplanowano kwotę 4,39 mld euro, co stanowi 32,5% budżetu programu i jest zgodne z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013.</p> <p>Wybór działań i budżet był szeroko konsultowany ze środowiskiem społecznym.</p> <p>Przygotowując projekt PROW 2014-2020 MRiRW dokonało szczegółowej diagnozy potrzeb w zakresie promowania celów środowiskowych na wszystkich obszarach, jakie mogą być objęte tym programem, jak i oddziaływaniem innych instrumentów WPR, w tym nowymi wymogami „zazielenienia” płatności bezpośrednich.</p> <p>MRiRW rozumie potrzebę aktywnego zaangażowania PROW w realizację zadań na obszarach Natura 2000. W toku przygotowań projektu PROW 2014-2020 szczegółowo rozważano możliwość wdrożenia działania Płatność dla obszarów Natura 2000. W istocie płatność ta dawałaby możliwość pełnego uwzględnienia potrzeb finansowych użytkowników gruntów rolnych i leśnych związanych z wdrożeniem unijnych dyrektyw „naturowych”.</p> <p>Z uwagi na brak minimalnych warunków prawnych, w czasie tworzenia Programu, niezbędnych do wdrożenia w ramach PROW takiego działania, polegających na precyzyjnym zidentyfikowaniu na całym obszarze Natura 2000 ograniczeń i zobowiązań w ramach Planów Zadań Ochronnych (PZO) i Planów Ochrony (PO) nie było możliwe wdrożenie Działania Płatności dla obszarów Natura 2000, a także ograniczone i utrudnione jest wdrożenie na tym obszarze Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego, w ramach którego, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, można rekompensować jedynie wymogi wykraczające poza wymogi</p>

			<p>podstawowe na obszarach Natura 2000. Należy podkreślić, iż istotnym ograniczeniem dla pełnego wykorzystania możliwości, jakie daje PROW w celu wspierania obszarów Natura 2000 pozostaje wciąż niezadawalający stan zatwierdzonych PZO i PO, które zostały opracowane na różnym poziomie szczegółowości i precyzyjności, a za które zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody odpowiadają podmioty podległe resortowi środowiska.</p> <p>Odnosząc się do kwestii nieuwzględnienia w założeniach PROW 2014-2020 działania leśnośrodowiskowego ujętego w Rozporządzeniu ROW, MRiRW pragnie podkreślić, iż PROW 2014-2020 jest jedynym z programów strukturalnych mającym na celu kontynuowanie procesu modernizacji sektora rolnego, którego potencjał produkcyjny powinien pozwolić na zwiększenie konkurencyjności polskiego rolnictwa na unijnym i światowym rynku oraz zapewnić bezpieczeństwo żywności. Z tego też względu spośród działań leśnych w PROW 2014-2020 wdrażane będzie jedynie poddziałanie „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych”, które przyczyniać się będzie do sekwestracji dwutlenku węgla oraz utrzymania i wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych. Będzie miało również korzystny wpływ na gleby zagrożone erozją. Uruchomienie innych działań leśnośrodowiskowych jest niemożliwe również z uwagi na fakt, iż w ramach budżetu PROW 2014-2020 finansowane będą zobowiązania podjęte w poprzednich okresach programowania. I tak z przyszłego budżetu działania zalesieniowego, zostanie przeznaczony ok. 233 mln euro na sfinansowanie płatności kontynuacyjnych, wynikających ze zobowiązań zalesieniowych podjętych w dotychczasowych naborach.</p>
3.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	Zastrzeżenia budzi przede wszystkim przyznanie mniejszych niż dotychczas środków na realizację Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego, brak przestrzennej koncentracji działań na obszarach Natura 2000, wprowadzenie degresywności. Należy skoncentrować działania związane z ochroną siedlisk i ostoi gatunków na obszarach Natura 2000 (zarówno ptasich jak siedliskowych) przy jednoczesnym zniesieniu degresywności, zamiast rozpraszać środki na cały kraj, osłabiając efekt ekologiczny programu, zwłaszcza w zakresie ochrony gatunków i siedlisk poza obszarami Natura 2000.	<p>Wychodząc naprzeciw uwagom zgłoszonym podczas konsultacji społecznych projektu PROW na lata 2014-2020, a także uwagom resortu środowiska zaproponowano zwiększenie limitu powierzchniowego do 150 ha oraz zwiększenie progów degresywności w Pakiecie 4. Cenne siedliska i gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego, a także w działaniu Rolnictwo ekologiczne objętych PROW 2014-2020 tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 % stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha; • 50 % stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha; • 25 % stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha do 150 ha;

			<p>Ponadto, w zakresie Pakietu 4., w przypadku Parków Narodowych, położonych na obszarach Natura 2000 zaproponowano odstąpienie od stosowania limitów powierzchniowych oraz mechanizmu degressywności.</p> <p>Jednocześnie, MRiRW nie uważa za zasadne ograniczenia wsparcia cennych siedlisk przyrodniczych do tych znajdujących się jedynie na obszarach Natura 2000. Należy podkreślić, że w opinii MRiRW (oraz instytutów naukowych i licznych organizacji pozarządowych) wsparcie cennych siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków poza obszarami Natura 2000 stanowi istotny walor propozycji PROW 2014-2020, z uwagi na to, że na obszarach Natura 2000 cele te mogą być realizowane przez inne środki prawne i finansowe. Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne jest natomiast jedynym narzędziem finansowym ochrony cennych siedlisk związanych z obszarami rolnymi sklasyfikowanych jako „naturowe”, poza wyznaczonym obszarem Natura 2000.</p>
4.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne powinno zostać uzupełnione o Pakiet „Strefy buforowe i miedze śródpolne”.	<p>Ze względu na niewielkie zainteresowanie rolników Pakietem 9. Strefy buforowe objętym PROW 2007-2013 (172 beneficjentów - dane ARiMR na koniec II półrocza 2013 r.) oraz stosunkowo wysokie koszty wdrożenia, przewyższające często koszty wsparcia zrezygnowano z uruchomienia Pakietu „Strefy buforowe i miedze śródpolne” w ramach Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego objętego PROW 2014-2020.</p> <p>Jednocześnie uprzejmie informuję, że w ramach norm Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska (zasada wzajemnej zgodności) istnieje obowiązek utrzymania stref buforowych na terenie całego kraju, które w zależności od rodzaju ciek i stosowanego nawozu wynoszą co najmniej 5, 10 lub 20 metrów.</p> <p>Poza tym od 2015 r. elementy krajobrazu takie jak: żywopłoty i pasy zadrzewione o maksymalnej szerokości do 10 m; drzewa wolnostojące, zadrzewienia liniowe i grupowe o maksymalnej powierzchni do 0,3 ha, miedze śródpolne o szerokości od 1 m do 20 m, oczka wodne o maksymalnej powierzchni do 0,1 ha, będą wspierane w ramach płatności bezpośrednich jako element „zazielenienia”.</p>
5.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	Należy dążyć do wszelkich starań, aby ostateczny kształt PROW na lata 2014-2020 pozostawał zgodny z wymaganiami dyrektyw unijnych i przepisów krajowych oraz pozwalał na realizację postawionych w nim celów poprzez zdefiniowanie przemyślanych, adekwatnych działań.	<p>Przedstawiona opinia GDOŚ, zdaniem MRiRW, jest nieuzasadniona. Jak wspomniano powyżej, przygotowując projekt PROW 2014-2020, MRiRW dokonało szczegółowej diagnozy potrzeb w zakresie promowania celów środowiskowych na wszystkich obszarach, jakie mogą być objęte tym programem, jak i oddziaływaniem innych instrumentów WPR, w tym nowymi wymogami „zazielenienia” płatności</p>

			<p>bezpośrednich. Odnosząc się do Działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego, MRiRW pragnie zwrócić uwagę, że tego działania nie należy traktować jako instrumentu wdrożenia dyrektywy siedliskowej i ptasiej, czemu służą takie przepisy jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa o ochronie przyrody i akty wykonawcze m.in.: rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków; • Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko; • Prawo ochrony środowiska, <p>a co najwyżej jako działanie uzupełniające.</p>
6.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	<p>Działania „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” nie można określić jako mającego „jednoznacznie korzystną rolę w środowisku przyrodniczym” w przypadku wdrażania go na obszarach Natura 2000, gdzie przedmiotami ochrony nie są siedliska przyrodnicze i gatunki powiązane z lasami. Zagadnienie to powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami, każdorazowo indywidualnie oceniane, zwłaszcza na siedliskach wrażliwych, np. trwałych użytkach zielonych.</p>	<p>MRiRW pragnie podkreślić, iż w opisie działania zalesieniowego zawartego w projekcie PROW 2014–2020, jasno określono, iż zalesienia będą wykonywane zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i z przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko (w wymaganych przypadkach, po wcześniejszych konsultacjach planowanego zalesienia – z właściwymi organami w zakresie obszarowych form ochrony przyrody, natomiast w przypadku obszarów wyznaczonych jako Natura 2000 w ramach 2009/147/WE i dyrektywy 92/43/EWG - zgodnie z celami zarządzania tych obszarów). Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, iż ochrona siedlisk cennych przyrodniczo w przypadku planowanych zalesień zostanie zachowana poprzez wymóg wydania stosownej opinii przez organ zarządzający danym obszarem. Jednocześnie w przypadku obszarów Natura 2000 zalesienia będą mogły być wykonane pod warunkiem, iż będą zgodne z Planami Zadań Ochronnych bądź Planami Ochrony sporządzonymi dla danych terenów. Ponadto, zalesienia wspierane w ramach PROW będą dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych zgodnie z wymogami określonymi w dokumentach dotyczących zagospodarowania przestrzennego gminy.</p>
7.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	<p>Warunki kwalifikowalności dotyczące zalesiania powinny uwzględniać obowiązek stosowania gatunków rodzimych, odpowiednich dla danej krainy przyrodniczo-leśnej, w innym przypadku nie zostanie bowiem osiągnięty cel</p>	<p>W PROW 2014-2020 w sposób wyraźny wskazano, że wymogi zalesienia, w tym w szczególności skład gatunkowy oraz metoda sadzenia, jak również pochodzenie materiału sadzeniowego - muszą być określone w planie zalesienia sporządzonym przez nadleśnictwa Lasów Państwowych, w oparciu o krajowe przepisy wykonawcze w</p>

		ochrony różnorodności biologicznej.	przedmiotowym zakresie oraz przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru.
8.	Osoby fizyczne	Postulat, aby umożliwić realizację działania Modernizacja gospodarstw rolnych przez producentów pomidorów i ogórków pod osłonami, których wielkość ekonomiczna gospodarstwa kwalifikowana jest powyżej określonego progu tzn. jest większa niż 100 tys euro.	W związku z uwagami zgłaszanymi w trakcie konsultacji publicznych, do poddziałania „Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)” wprowadzony został do warunków kwalifikowalności w/w poddziałania zapis, w którym podwyższono górną granicę wielkości ekonomicznej gospodarstwa do 250 tys. euro.